

Spis treści

Wykaz skrótów	17
Od autora	23
Wprowadzenie	25
1. Przedmiot badań	25
2. Uzasadnienie wyboru tematu	26
3. Obecny stan badań w zakresie przedmiotu rozprawy	30
4. Uwarunkowania problemów badawczych	32
5. Hipotezy badawcze	34
6. Cele badawcze	35
7. Koncepcja i plan badań	37
8. Metody badawcze	41

Rozdział I

Realizacja zadań publicznych przez administrację publiczną, w tym z udziałem przedsiębiorców

Wprowadzenie	45
1. Konstrukcja prawna zadania publicznego i tradycyjne formy realizacji tych zadań	46
2. Administracja publiczna jako organizacja powołana do realizacji zadań publicznych	56
Wprowadzenie	56
2.1. Ewolucja koncepcji administracji publicznej ze szczególnym uwzględnieniem modelu <i>New Public Management</i>	58
2.2. Współczesne ujęcie administracji publicznej	65
2.3. Rodzaje i klasyfikacje podmiotów realizujących zadania administracji publicznej (ujęcie ustrojowe)	74
3. Pojęcie i rodzaje prywatyzacji realizacji zadań publicznych	77
3.1. Prywatyzacja majątkowa a prywatyzacja funkcjonalna	77
3.2. Prywatyzacja organizacyjna	83
3.2.1. Istota prywatyzacji organizacyjnej	83
3.2.2. Zakładane korzyści z prywatyzacji organizacyjnej	84

3.3. Outsourcing jako forma prywatyzacji realizacji zadań publicznych (zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom niepublicznym)	87
Wprowadzenie	87
3.3.1. Pojęcie podmiotu niepublicznego i jego charakterystyka prawna	88
3.3.2. Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim	93
3.3.3. Geneza udziału podmiotów niepublicznych w systemie realizacji zadań publicznych (w tym zakładane korzyści z tego wynikające)	105
3.3.4. Podstawy prawne zlecenia realizacji zadań publicznych	108
3.3.4.1. Ramy prawnoustrojowe oraz rola ustawodawcy zwykłego	108
3.3.4.2. Koncesja jako prawna forma powierzania realizacji zadań i funkcji administracji publicznej (ujęcie historycznoprawne)	111
3.3.4.3. Prawne formy prywatyzacji realizacji zadań publicznych	115
3.3.5. Możliwość kontrolowania podmiotu niepublicznego przez podmiot powierzający realizację zadania publicznego	125
3.3.6. Zlecenie a powierzanie realizacji zadań publicznych	127
3.3.7. Zakres realizacji zadań publicznych przez podmioty prywatne	127
3.3.8. Ograniczenia udziału podmiotów niepublicznych w realizacji zadań publicznych	128
3.3.9. Pojęcie zlecenia funkcji i zlecenia zadań z zakresu administracji publicznej	130
3.3.10. Zlecenie władczych i niewładczych funkcji administracji publicznej podmiotom prywatnym	133
3.4. Zagrożenia związane z prywatyzacją realizacji zadań publicznych, w tym z wykonywaniem tych zadań przez podmioty niepubliczne	137
4. Wpływ prywatyzacji realizacji zadań publicznych na strukturę podmiotową administracji publicznej	146
Podsumowanie	149

Rozdział II

Zadania i funkcja zarządcy drogi publicznej

Wprowadzenie	153
1. Szczególny reżim prawny dróg publicznych w Polsce	155
1.1. Koncepcja rzeczy publicznych (dóbr publicznych) w nauce prawa administracyjnego	155
1.2. Definicja legalna drogi publicznej	161
1.3. Funkcje dróg publicznych	165
1.3.1. Publiczny charakter drogi (zasada powszechnego dostępu)	165
1.3.2. Przeznaczenie drogi publicznej	167
1.4. Kategorie dróg publicznych	171
1.5. Drogi publiczne zaliczane do sieci międzynarodowej dróg oraz TEN-T	178
1.6. Własność dróg publicznych	180
1.6.1. Własność dróg publicznych <i>de lege lata</i>	180
1.6.2. Własność dróg publicznych <i>de lege ferenda</i>	184
2. Organy administracji publicznej właściwe w sprawach z zakresu dróg publicznych (organy administracji drogowej)	187
Wprowadzenie	187
2.1. Centralne organy administracji drogowej i ich zadania	187
2.1.1. Minister właściwy do spraw transportu	187
2.1.2. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad	189
2.2. Zarządcy dróg publicznych i ich zadania	192
2.2.1. Organy administracji publicznej jako zarządcy dróg publicznych	192
2.2.2. Przekazywanie realizacji zadań i funkcji zarządcy drogi publicznej innym podmiotom publicznym	194
2.2.3. Prawne możliwości wewnętrznej organizacji wykonywania zadań zarządcy drogi publicznej, w tym za pośrednictwem zarządu drogi	198
2.2.4. Zakres zadań zarządców dróg publicznych	202
2.2.4.1. Istota funkcji zarządcy drogi publicznej	202
2.2.4.2. Zadania z zakresu planowania dróg publicznych	207
2.2.4.3. Zadania związane z budową drogi publicznej ..	209
2.2.4.3.1. Pojęcie budowy drogi publicznej i przygotowania budowy	209
2.2.4.3.2. Pojęcie i obowiązki inwestora drogi publicznej	212

2.2.4.3.3.	Źródła finansowania inwestycji z zakresu dróg publicznych	222
2.2.4.3.4.	Nabywanie nieruchomości pod drogi publiczne	226
2.2.4.3.5.	Lokalizacja przebiegu drogi publicznej w terenie	228
2.2.4.3.6.	Zapewnianie bezpieczeństwa użytkownikom dróg publicznych zaliczanych do TEN-T	231
2.2.4.3.7.	Przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska powstającym w związku z budową i eksploatacją drogi publicznej	233
2.2.4.3.8.	Lokalizacja kanału technologicznego w pasie drogi publicznej	237
2.2.4.4.	Zadania z zakresu utrzymania drogi publicznej	239
2.2.4.5.	Zadania nałożone na zarządców dróg publicznych w związku z utrzymywaniem dróg publicznych przez te podmioty	245
	Wprowadzenie	245
2.2.4.5.1.	Pobieranie opłat od użytkowników dróg publicznych	245
2.2.4.5.2.	Nabywanie nieruchomości na potrzeby związane z zarządzaniem drogami publicznymi i gospodarowanie nimi	263
2.2.4.5.3.	Zadania ewidencyjne i informacyjne zarządców dróg publicznych	268
2.2.4.5.4.	Zarządzanie kanałem technologicznym i jego udostępnianie	269
2.2.4.5.5.	Zadania z zakresu zarządzania ruchem na drodze publicznej	269
2.2.4.5.6.	Zadania związane z obiektami i urządzeniami obsługi uczestników ruchu drogowego	277
2.2.4.5.7.	Zadania związane z realizacją przez drogi publiczne funkcji w zakresie obronności państwa	279

2.2.4.5.8. Przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać lub powstającym w następstwie utrzymania dróg	281
2.2.4.5.9. Utrzymywanie zieleni przydrożnej ...	286
2.2.4.6. Zadania służące zapewnieniu ochrony drogom publicznym	289
Wprowadzenie	289
2.2.4.6.1. Przeciwdziałanie niszczeniu dróg	289
2.2.4.6.2. Zadania związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego	296
2.2.4.6.3. Osłona techniczna dróg publicznych	304
Podsumowanie	304

Rozdział III

Realizacja zadań zarządcy drogi publicznej przez wykonawcę zamówienia publicznego, koncesjonariusza oraz partnera prywatnego

Wprowadzenie	311
1. Umowa o zamówienie publiczne jako prawna forma powierzenia przedsiębiorcom realizacji zadań zarządcy drogi publicznej	312
1.1. Pojęcie zamówienia publicznego w prawie polskim	312
1.2. Zagadnienie prawnej możliwości powierzenia zadań i funkcji zarządcy drogi publicznej na podstawie umowy o zamówienie publiczne	323
1.3. Zasady powierzenia realizacji zadań zarządcy drogi publicznej na podstawie umowy o zamówienie publiczne	324
1.3.1. Zadania ze sfery <i>imperium</i> (wymagające kompetencji)	324
1.3.2. Zadania ze sfery <i>dominium</i>	328
1.3.2.1. Niewładcze czynności faktyczne	328
1.3.2.2. Działania w sferze prawa cywilnego (podejmowane w imieniu zarządcy drogi publicznej)	333
2. Koncesja na roboty budowlane lub usługi jako prawna forma powierzenia przedsiębiorcom realizacji zadań zarządcy drogi publicznej ...	334
2.1. Pojęcie (istota) koncesji na roboty budowlane lub usługi	334
Wprowadzenie	334
2.1.1. Koncesja na roboty budowlane lub usługi jako umowa ..	335
2.1.2. Przedmiot umów koncesyjnych	338

2.1.3.	Źródła wynagrodzenia koncesjonariusza	340
2.1.4.	Ponoszenie przez koncesjonariusza ryzyka ekonomicznego przedsięwzięcia (ewolucja zagadnienia)	344
2.1.5.	Istota wynagrodzenia koncesjonariusza z tytułu płatności koncesjodawcy	350
2.2.	Koncesjonariusz jako podmiot realizujący zadania zarządcy drogi publicznej	356
3.	Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) jako forma realizacji przez przedsiębiorców zadań zarządcy drogi publicznej	361
3.1.	Istota partnerstwa publiczno-prywatnego	361
3.1.1.	Podstawy prawne podejmowania współpracy międzysektorowej określanej jako PPP	361
3.1.2.	Pojęcie PPP	364
3.1.3.	Zakres podmiotowy ustawy o PPP	366
3.1.4.	Zakres przedmiotowy ustawy o PPP	368
3.1.5.	Podział zadań pomiędzy partnerów PPP	370
3.1.6.	Podział ryzyk pomiędzy partnerów PPP	378
3.1.7.	Wynagrodzenie partnera prywatnego	380
3.1.8.	Możliwość kontrolowania partnera prywatnego przez podmiot publiczny	386
3.2.	Partner prywatny jako podmiot realizujący zadania zarządcy drogi publicznej	387
3.2.1.	Zakres zadań zarządcy drogi publicznej możliwych do powierzenia partnerowi prywatnemu na podstawie umowy o PPP	387
3.2.2.	Partnerstwo publiczno-prywatne jako prywatyzacja realizacji zadań publicznych (prywatyzacja częściowa)	388
3.2.3.	Powierzanie partnerowi prywatnemu wiązki zadań zarządcy drogi publicznej	389
3.2.4.	Charakterystyka prawna zadań zarządców dróg publicznych, które mogą być powierzone partnerom prywatnym	390
3.2.4.1.	Partner prywatny jako podmiot organizujący finansowanie inwestycji z zakresu dróg publicznych	390
3.2.4.2.	Partner prywatny jako inwestor drogi publicznej	390
3.2.4.3.	Zadania partnera prywatnego związane z utrzymaniem drogi publicznej	391
3.2.4.4.	Pobór opłat drogowych przez partnera prywatnego	392

3.2.5. Zadania zarządców dróg publicznych niewymienione w art. 19 ust. 7 u.d.p.	393
3.2.6. Wnoszenie składnika majątkowego w przypadku projektów PPP z zakresu dróg publicznych	395
3.2.7. Powierzenie partnerowi prywatnemu nieruchomości w pasie drogowym (jako źródła korzyści)	397
Podsumowanie	398

Rozdział IV

Realizacja zadań i funkcji zarządcy drogi publicznej przez spółki autostradowe i drogowe spółki specjalnego przeznaczenia

Wprowadzenie	405
1. Prywatne (niepubliczne) spółki autostradowe jako podmioty realizujące zadania i funkcję zarządcy autostrady płatnej	406
1.1. Zakres przedmiotowy inwestycji realizowanych na podstawie ustawy o autostradach płatnych	406
1.2. Organy administracji drogowej odpowiedzialne za realizację zadań publicznych z zakresu autostrad płatnych	408
1.3. Warunki podmiotowe realizacji przez spółkę autostradową zadań z zakresu budowy i utrzymania autostrad płatnych (rys historycznoprawny)	410
1.4. Ewolucja formy prawnej powierzenia zadań zarządcy drogi publicznej spółce autostradowej	414
1.5. Ewolucja roli powierzanej spółce autostradowej w zakresie organizacji finansowania przedsięwzięcia autostradowego	419
1.6. Spółka autostradowa jako zarządca autostrady płatnej	426
Wprowadzenie	426
1.6.1. Spółka autostradowa jako zarządca autostrady płatnej w przepisach u.a.p. i u.d.p.	427
1.6.2. Zadania spółki autostradowej jako zarządcy autostrady płatnej	431
1.6.2.1. Nabywanie nieruchomości pod drogi publiczne	431
1.6.2.2. Zarządzanie nieruchomościami w pasie drogowym autostrad płatnych	432
1.6.2.3. Pełnienie funkcji inwestora autostrady płatnej	433
1.6.2.3.1. Funkcja inwestora jako element szerszego zakresu zadań powierzanych spółce autostradowej	433

1.6.2.3.2.	Spółka autostradowa jako inwestor w rozumieniu tzw. specustawy drogowej	434
1.6.2.4.	Utrzymanie, przebudowa, remont i ochrona autostrady jako ustawowe obowiązki spółki autostradowej	434
1.6.2.5.	Możliwość realizacji przez spółki autostradowe władczych kompetencji zarządców dróg publicznych	435
1.6.2.6.	Pobór opłat za korzystanie z autostrady płatnej przez spółki autostradowe i zaliczanie ich do przychodu tych podmiotów oraz ustalanie stawek tych opłat	438
1.6.2.6.1.	Spółka autostradowa jako jeden z podmiotów uprawnionych do pobierania opłat za przejazd po autostradach płatnych	438
1.6.2.6.2.	Dopuszczalne przeznaczenie opłat pobranych za przejazd autostradą płatną	440
1.6.2.6.3.	Zasady określania stawek opłat za przejazd autostradą płatną	442
1.6.2.7.	Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom autostrad płatnych	452
1.6.2.8.	Obowiązek współpracy spółki autostradowej z podmiotami administracji publicznej, w tym z innymi zarządcami dróg publicznych	453
1.6.2.9.	Obowiązek zagospodarowania miejsc obsługi podróżnych (MOP)	455
1.6.2.10.	Obowiązki spółki autostradowej związane z obronnością RP	456
1.6.2.11.	Obowiązki spółki autostradowej związane z ochroną środowiska	457
1.6.2.12.	Spółka autostradowa jako podmiot odpowiedzialny za przeprowadzenie oceny BRD	458
1.6.2.13.	Obowiązek przestrzegania zasad funkcjonowania służby publicznej	458
1.6.3.	Obowiązek poddania się przez spółkę autostradową kontroli realizowanej przez Generalnego Dyrektora DKiA bądź d.s.s.p.	459

1.6.4. Możliwość powierzania przez spółkę autostradową realizacji swych zadań innym podmiotom	460
1.7. Szczególny status prawny spółki autostradowej	461
1.8. Polskie doświadczenia związane z realizacją inwestycji autostradowych przez spółki autostradowe	463
1.8.1. Wieloaspektowość zagadnienia współpracy administracji drogowej ze spółkami autostradowymi. Trudności w dokonywaniu oceny tej współpracy	463
1.8.2. Pozytywnie oceniane aspekty współpracy administracji drogowej ze spółkami autostradowymi	463
1.8.3. Negatywnie oceniane aspekty współpracy administracji drogowej ze spółkami autostradowymi	466
2. Drogowe spółki specjalnego przeznaczenia (d.s.s.p.) jako podmioty realizujące zadania i funkcję zarządcy drogi publicznej	476
Wprowadzenie	476
2.1. Geneza poszukiwania nowego trybu realizacji przedsięwzięć z zakresu dróg publicznych	477
2.2. Pozycja prawnoustrojowa d.s.s.p.	480
2.2.1. Drogowe s.s.p. jako podmioty prawa prywatnego	480
2.2.2. Relacje prawne między d.s.s.p. a organem założycielskim	481
2.2.3. Relacje prawne między d.s.s.p. a Generalnym Dyrektorem DKiA	483
2.3. Finansowanie inwestycji realizowanych przez d.s.s.p.	486
2.3.1. Możliwość finansowania zadań realizowanych przez d.s.s.p. ze środków publicznych i prywatnych	486
2.3.2. Drogowe s.s.p. jako podmioty korzystające ze środków publicznych przeznaczonych na budowę i utrzymanie dróg krajowych	488
2.3.3. Drogowa s.s.p. jako organizator finansowania realizacji przedsięwzięcia drogowego ze środków prywatnych	489
2.3.4. Długoterminowe finansowanie inwestycji realizowanych przez d.s.s.p. z opłat pobieranych od użytkowników dróg publicznych oraz z tzw. opłat ukrytych (<i>shadow tolls</i>) ...	490
2.3.5. Klasyfikowanie zobowiązań d.s.s.p. jako zobowiązań sektora prywatnego	491
2.3.6. Założenie obniżenia kosztów realizacji przedsięwzięć drogowych w przypadku ich powierzenia d.s.s.p.	492

2.4. Realizacja przedsięwzięć drogowych przez d.s.s.p.	493
Wprowadzenie	493
2.4.1. Dwa zasadnicze modele realizacji przedsięwzięć drogowych przez d.s.s.p. (d.s.s.p. jako koncesjonariusz publiczny lub jako inwestor drogi krajowej)	494
2.4.2. Drogowa s.s.p. jako wykonawca systemu elektronicznego poboru opłat elektronicznych	496
2.4.3. Drogowa s.s.p. jako podmiot odpowiedzialny za budowę i eksploatację autostrady płatnej	498
2.4.4. Drogowa s.s.p. jako zarządca drogi publicznej (drogi krajowej)	498
2.4.4.1. Pełnienie funkcji a wykonywanie obowiązków zarządcy drogi publicznej przez d.s.s.p.	498
2.4.4.2. Nabywanie nieruchomości pod drogi publiczne przez d.s.s.p.	501
2.4.4.3. Funkcja inwestora jako element wiązki zadań powierzanych d.s.s.p. (w ramach modelu DFBOT). Spółka drogowa jako inwestor zastępczy	501
2.4.4.4. Możliwość zawarcia przez d.s.s.p. umowy z wykonawcą na eksploatację drogi publicznej	503
2.4.4.5. Pobieranie opłat drogowych przez d.s.s.p.	505
2.4.4.5.1. Zakres opłat, których pobór może zostać powierzony d.s.s.p.	505
2.4.4.5.2. Możliwość powierzenia przez d.s.s.p. poboru opłat wykonawcy eksploatującemu drogę publiczną	507
2.4.4.5.3. Ustalanie wysokości stawek opłat pobieranych przez d.s.s.p.	507
2.4.4.5.4. Wpływy z opłat pobieranych przez d.s.s.p. a wynagrodzenie spółki	507
2.4.4.6. Drogowa s.s.p. jako zarządca kanału technologicznego	508
2.4.4.7. Realizacja zadań i funkcji zarządcy drogi publicznej przez d.s.s.p. a jednolitość systemu zarządzania drogami krajowymi	508
2.4.5. Problematyka przeprowadzania analiz wstępnych przed powierzeniem spółce drogowej zadań zarządcy drogi krajowej	509
Podsumowanie	510

Wnioski końcowe	517
1. Uwarunkowania prawne i pozaprawne współpracy przedsiębiorców z zarządcami dróg publicznych	517
2. Przedsiębiorca jako podmiot realizujący zadania i funkcję zarządcy drogi publicznej	531
3. Wnioski <i>de lege ferenda</i>	557
Wykaz wykorzystanych materiałów	561
Bibliografia	561
Wykaz aktów normatywnych	590
Źródła prawa Unii Europejskiej	590
Źródła prawa krajowego	592
Wykaz orzeczeń sądowych, administracyjnych oraz interpretacji przepisów prawa podatkowego	599
Orzecznictwo TSUE (ETS)	599
Orzecznictwo sądów krajowych	600
Orzecznictwo KIO. Indywidualne interpretacje przepisów prawa podatkowego	604
Materiały z prac legislacyjnych	604
Materiały pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli	608
Publikacje i materiały internetowe	610
Strony internetowe	613
Implementation of Tasks and Function of a Public Road Administrator by Entrepreneurs in Polish Law.	
The Administrative Law Study (Summary)	615